

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Aktiviranje STCA zbog dugotrajne izmjene FPL
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	24.09.2019. godine, 11:55 UTC, ATCU II
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	- Dva vazduhoplova
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo sledeće:</p> <p>Nakon poletanja vazduhoplova koji su popunili IFR FP koji se završava kao VFR poslije tačke Bosna u verbalnoj komunikaciji PLC BL LOWER i PLC APP dogovoreno je da se pomenuti A/C puste direktno ka Glamoču kao IFR na FL 120. Plan je bio da se vazduhoplov koji je poletio drugi pridruži prvom kao par i promjeni plan u VFR. Kod prvog javljanja pilot vazduhoplova je prijavio potpuni VMC i otkazao IFR, te zatražio pridruživanje što mu je odobrano nakon što je i drugi vazduhoplov otkazao IFR. Budući da je sistem još uvijek imao IFR FL za oba a/c, nakon što su se približili na odstojanje manje od 5 NM, upalio se STCA.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci koji proističu iz ove istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na osnovu dostupnih informacija moguće je potvrditi da nije došlo do narušavanja propisanih bezbjednosnih margina; - Utvrđeno je da su oba vazduhoplova u trenutku aktivacije STCA violation alarma bila u statusu VFR (ATCO je verbalno potvrdio sa obje posade VFR status); - STCA violation alarm je aktiviran u skladu s parametrima sistema (MangAir), jer su oba vazduhoplova u sistemu zadržala status IFR; - Separacija između predmetnih vazduhoplova nije narušena u skladu sa njihovim stvarnim statusom; - ATCO ACC je nakon aktiviranja STCA violation alarma zahjevao od FD promjenu FPL iz IFR u VFR; - ATCO ACC ima mogućnost izmjene statusa vazduhoplova korištenjem sistemskog alata; - Na zahtjev ATCO ACC, FD je terminirao postojeće FPL za oba vazduhoplova, te kreirao nove sa statusom VFR, ista aktivnost je otklonila STCA; - Operativni dokument, ne sadrži propisanu tehnologiju rada za slučajeve kada je potrebno vazduhoplovima manuelno promijeniti status iz IFR u VFR; - Dokument sadrži informaciju o načinu korištenja alata za grafičku izmjenu rute; - Kontrolori letenja iz ATCU I, ATCU II i JPAKL-a su prošli konverzijsku obuku za korištenje novog sistema, MangAir, čija je upotreba od 25.04.2019. godine; - Demonstracijom Odsjeka za ATM procesne sisteme ATCU I, nije moguće potvrditi da manipulaciju promjene statusa vazduhoplova iz IFR u VFR može brže provesti FD u odnosu na ATCO ACC. <p>2. Stručno lice SMD-a je izvršilo analizu događaja.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>2D prema ICAO-u</p> <p>Bez direktnog ugrožavanja bezbjednosti letenja (Safety). Dešava se izuzetno rijetko.</p>

Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>P1. Preispitati i ažurirati dokument "Operativne procedure za rad u BHACC", na način da se propiše jasna instrukcija za kontrolore letenja, koji u svome radu koriste MangAir sistem, o načinu sistemske manipulacije promjene pravila letenja za vazduhoplove iz statusa IFR u VFR.</p> <p>P2. Tokom kontinuiranog stručnog osposobljavanja provesti osvježavanje znanja osoblja koje koristi sistem MangAir, u korištenju sistemskih funkcionalnosti adresiranih u preporuci P1.</p>
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	